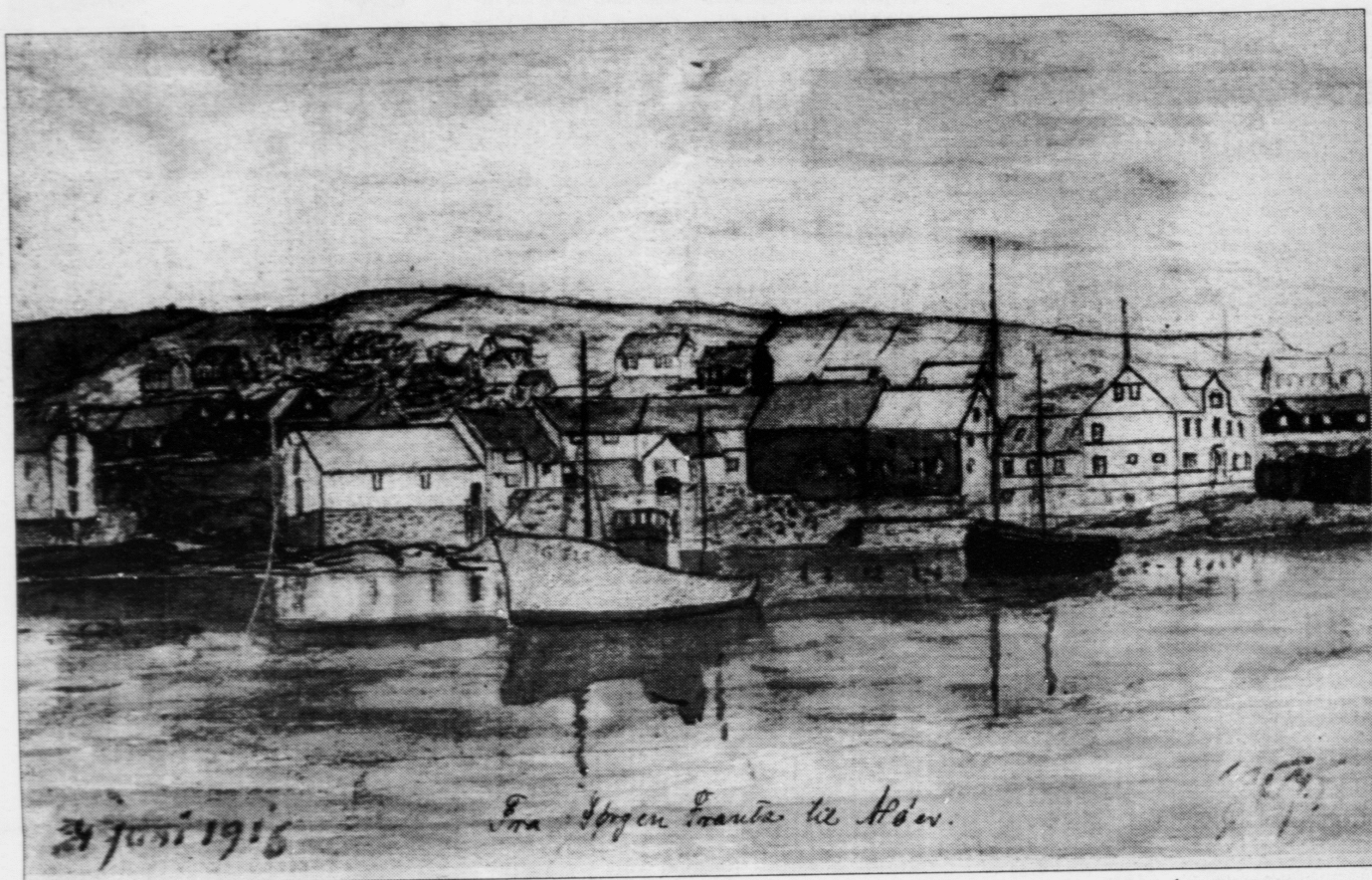

Umframt gávnarnar at skriva, hevur Jørgen-Frantz Jacobsen eisini roynt seg sum málari. Hesa myndina málaði hann til mammu sína í 1916. Á myndini, sum er dagfest 4. juni 1916, hevur hann skrivað: »Fra Jørgen Frantz til Mo'er«. Myndin er í varðveitslu hjá eftirkomarum hansara

»Barbara« og tær sum gingu undan

Hevur Jørgen-Frantz Jacobsen lænt frá Emil Bruun og Hans Andreasi Djurhuus? spyr Jógvan Isaksen í hesi grein um Barbaru og Herr Peder Arrheboe eftir Emil Bruun og Beintu eftir Hans A. Djurhuus

Jógvan Isaksen

Jørgen-Frantz Jacobsen var ikki tann fyrsti at brúka søgnina »Beinta og Peder Arrheboe« sum tilfar í føgrum bókmentum. Í 1893 gav presturin Emil Bruun út skaldsøguna »Herr Peder Arrheboe«, og í 1927 kom »Beinta« eftir Hans Andreasi Djurhuus. Lítill ivi er um,

at hesar báðar skaldsøgurnar hava verið Jørgen-Frantz Jacobsen kunnugar, men hava tær havt nakra ávirkan á handfaringina av sagnartilfarinum í »Barbaru«? Latið okkum, áðrenn vit svara spurninginum, líta eitt sindur nærri at hesum báðum bókum.

Emil Bruun

Skaldsøgan hjá Emil Bruun hevur undirtittulin »Fortælling fra Færøerne fra det 18de Aarhundrede« og kom út í 1893 »I kommission hos H.N. Jacobsen«. Í føroyskum høpi er Emil Bruun ivaleyst best kendur sum hann, ið fyrirleiddi Janus Djurhuus til at fara undir hægri

lestur. Um hendan mann skrivur Hanus Andreassen: »Emil Victor Schau Bruun kom til Føroya í 1889 og gjørdist prestur í Vága prestakalli tann 18. mars hetta árið. Hann var prestur vesturi í Vágum til november 1892 og fekk síðani kallið í Havn. Emil Bruun skaraði á mangan hátt framúr, bæði sum prestur og sum andsmenni. Hann var í fyrsta lagi ein óvanliga virkin maður. Fáar mánar eftir at hann var komin til Føroya, fór hann at geva út Færøsk Kirketidende, eitt tíðarrit á rættliga høgum støði. Í 1893 kom søguliga skaldsøga hansara, Herr Peder Arrheboe. Hann fekk

í 1896 í lag, at farið varð undir at byggja Meinighetshusið í Havn, og hann var sálin í einum blómandi ungdoms- og upplýsingarvirki í Havnini. Sum talar var Bruun tikin úr leikum, og fólk tustu í kirkjurnar at hoyra hann prædika. Hann hevði stóra bókmentliga vitan, og prædikur hansara vóru bótaðar við sitatum eftir Dante og Shakespeare. Bruun var føddur í 1864 og var sostatt í bestu árum um hetta mundið« (Hanus Andreassen: J.H.O. Djurhuus. Ein bókmentilig ævisøga I.

»Herr Peder Arrheboe« 1893

»Herr Peder Arrheboe« er

stutt - bara 92 síður - og hóast Emil Bruun í mangar mátar hevur skarað framúr, so ger hann tað ikki sum Førvundur. Skaldsøgan hevur lítið upp á seg, og í mun til »Barbaru« stígur hon ikki upp úr rossaspori.

Tann fyrsti triðingurin av »Herr Peder Arrheboe« sigur frá uppvøkstrinum og lestrarárum í Keypmannahavn, har Peder er tann idnasti at stuttleika sær. Men so gerst hann vinur við ein pietist, sum eisini lesur til prest, og nú hálsar hann fullkomiliga um og sigur verðina frá sær. Vinmaðurin doyri ungur, men hevði ætlað sær til Trankebar sum trúboðari, og tað er hann, sum koyrir undir Peder Arrheboe at fara til Føroya í somu ørindum. Hetta er í góðum samsvari við pietismuna.

Tann danski parturin er langrøktur og hálvvænliga skrivaður við íðuligum endurtøkum av somu navn- og lýsingarorðum. Somuleiðis leggur høvundurin í heilum upp í frásøgnina við ymiskum viðmerkingum. Í hesum partinum verður annars gjørt vart við, at tann skiftandi hýrur, sum fólk í Vágum søgdu eyðkendi harra Peder, longu kemur til sjónar á ungum árum. Sum heild heldur Emil Bruun seg innan sagnarkarmar, men serliga her í fyrstuni - har søgnin ikki er komin upp í

part - leggur hann fitt av sínum egna aftrat.

Peder Arrheboe fer til Føroya at taka starv eftir Niels Aagaard, sum nýliga er deyður, og á ferðini sigur skiparin frá konu harra Niels, og tað eru ikki vøkur orð, ið her fella:

»men Gud havde givet ham en arrig Kvinde, led som en Satans Engel, det var Herr Niels' Kors, det han bar med stille Taalmod som en ærlig kristen Præst. Hun voldte ham hans Død, den dumme Kvinde«.

»En Satans Engel«

Um Benthe hoyrir harra Peder nógv aftrat og líka so ljótt, so tá ið hann hittir ta umrøddu kvinnuna, fær hann seg ikki at trúgva tí, fólk fortelja. Útsjónd som en ærlig kristen Præst. Hun voldte ham hans Død, den dumme Kvinde«.

»Hun saa ud til at være omtrent jævnaldrende med Peder, hun var lille av Væxt, zart og fin af Legemsbygning; hendes Træk vare regelmæssige, og lange mørke Øjenhaar dækkede halvt over et Par milde, dyblaa Øjne. Hendes bløde, gule lokker skjultes næsten af hendes sorte Hovedbeklædning, hendes Dragt var en Enkes tæckelige alvorlige Klædning. Der laa en uselig, stille Vemod udbredt over hendes hele Væsen, da hun traadte frem, paa en Gang frimodig og dog